

Digitaalisuus yhdistää muistiorganisaatiot

”Arkisto on aarreaitta!
Arkisto on yhteen tai erikseen!
Arkisto on lakkautettu
Arkisto on hallinnonalansa...
Arkisto on avoinna yleisölle arkisin
virka-aikoina
Arkisto on järjestetty ja luetteloitu

Kirjasto on media
Kirjasto on sivistyksen peruspalvelua
Kirjasto on suljettuna
Kirjasto on tiedon lähde
Kirjasto on toooosii kiinnostava
Kirjasto on toimintaa ja ihmisiä

Museo - on media - on line
Museo on avoinna
Museo on valmistanut vanhuksille...
Museo on jäsenenä
Museo on tehtaan vieressä
Museo on ainoa laatuaan”
- Google.com 21.1.2008

Arkistot, kirjastot ja museot on usein nimetty yhteiskunnan muistiorganisaatioiksi, jotka toteuttavat yhteiskunnan muistifunktioita. Muistifunktiot ovat toimintoja, joilla varmistetaan organisaatioiden tietohallinnon ja ajankohtaisten tietopalvelujen toimivuus sekä kulttuuriperinnön riittävä säilyminen. Viimeisen 15 vuoden aikana kansalaisten ja organisaatioiden toimintaympäristö on muuttunut monilla tavoin. Kansainvälistyminen, monikielisyys, yhteistyöverkostot, informaation välityksen digitalisoituminen ja tietoverkkojen kehittyminen ovat radikaalisti muuttaneet muistiorganisaatioiden toimintaympäristöä.

Digitalisoituminen ja informaation määrän kasvu sekä erilaisissa tehtävissä tarvittavan informaation tuottaminen, tallentaminen ja uudelleen löytäminen ovat toimintoja, jotka ovat selkeästi saattaneet arkisto-, kirjasto- ja museoalan yhteiseen informaatioympäristöön. Dokumentteja, ilmiöitä, toimijoita ja toimintaa, sekä tapahtumia kuvaillaan yhä enemmän uudelleen löytämisen näkökulmasta. Digitaalisuus mahdollistaa tallentamisen muistivälineille ja

informaation sisältöperustaisen haun. Informaatio saa merkityksensä vasta toiminnallisissa ja kulttuurisissa konteksteissa. Kontekstien kuvaaminen ja automaattinen keräily ja analyysi auttaa toivottavasti meitä paremmin ymmärtämään jatkuvan informaatiovirran merkityksiä. Ainakin tuleville historian tutkijoille aikamme näyttätyy mielenkiintoisessa valossa – kontekstilla tai ilman.

Tämän kirjoituksen alussa on kontekstitonta informaatiota arkistosta, kirjastosta ja museosta. Informaatio on tuotettu tiedonhaualla Google hakukoneella hakuavaimilla ”arkisto on”, ”kirjasto on” ja ”museo on”. Informaatio on poimittu 10 ensimmäisestä hakutuloksesta. Mielenkiintoista miten tämä kontekstiton informaatio rakentaa semanttisen yhteyden arkistojen, kirjastojen ja museoiden välille. Tieto informaation tuottajasta ja sen sijainnista verkossa lisäisi esitetyn informaation semanttista rikkautta huomattavasti.

Suomessa on käynnistynyt Yhteiskunnan muistifunktioiden tutkijakouluverkosto (Memornet), joka kerää akateemiseen yhteyteen muistiorganisaatioiden kysymyksiä tutkivat tieteenalat, informaatiotutkimuksen, arkistotieteen ja museologian sekä näiden lähitieteet. Tutkimustiedolle on tällä kentällä kysyntää. Toimintaympäristön muutokset ja muistifunktioiden toteutuminen jatkossakin edellyttää monialaista tutkimusta. Memornetin tutkimusteemoja ovat dokumentoidun informaation ja kulttuuriperinnön säilytys ja käyttö, pitkäaikaissäilytys, arvonmääritys ja seulonta, sekä kokoelmien organisointi- ja hakumenetelmät. Toivottavasti verkosto omalta osaltaan tuo näkyviin ja jaetun ymmärryksen piiriin yhteiskunnan muistifunktiot ja –organisaatiot. Perinteisesti arkistot, kirjastot ja museot on nähty verrannollisiksi toimijoiksi, mutta alojen instituutiot, koulutus ja tutkimus ovat kehittyneet erillään. Digitalisoituminen tuo nämä toimijat lähemmäksi toisiaan – toivottavasti raikkaalla, avoimella ja keskustelevalle otteella.

Tampereella 21.1.2008

Kai Halttunen